

Fig. 1. Stortplaats van grof vuil op het terrein van mijn buurman. Foto Hermann Strack.

Hermann L. Strack

Elona quimperiana (Blainville, 1821) spotted again!

Summary. As a reaction to the paper of K. Peeters in Spirula 412 I have put my own experiences with *E. quimperiana* on paper. Where the author lives (ca. 20 km west of Guingamp, Côtes-d'Armor, Brittany, France) this species is relatively common. Described is a population which thrived in a small garbage-dump at my neighbour's house. Here it appeared to be far more common than in more natural environments.

Introductie

Na het lezen van het artikel van Kees Peeters in de Spirula 412, waarvan de titel (*Elona quimperiana* al gespot?) een antwoord uitlokt, dacht ik mijn eigen recente ervaringen eens op papier te zetten. Ik woon in een gebied niet ver van de plek waar Peeters zijn waarnemingen heeft gedaan. Om precies te zijn in het gehucht Pors Herve (gemeente Loguivy Plougras) op nog geen 2 km van Loc Envel (de kleinste gemeente van het departement Côtes-d'Armor). Hemelsbreed ruim 20 km westelijk van de stad Guingamp.

Voorkomen *E. quimperiana*

E. quimperiana (Blainville, 1821) is een leuke en opvallende soort. Het is een redelijke groot dier waarvan het huisje 3 cm in diameter kan worden, hoewel de meeste exemplaren die ik

gevonden heb tussen de 2 en 2,5 cm waren. De determinatie is makkelijk en het is godzijdank geen complex van 'sibling species' waarbij je genetisch onderzoek of op zijn minst genitalienonderzoek moet doen om zeker te zijn van je determinatie.

Een beetje verwarrend is dat in de literatuur het auteurschap van *E. quimperiana* door sommigen aan Férussac toegeschreven wordt en door anderen aan Blainville. Ik heb van Ruud Bank vernomen (persoonlijke mededeling) dat Férussac wel de eerste beschrijver is van de soort, maar dat de door hem gegeven naam niet beschikbaar was, en dat Blainville in hetzelfde jaar de eerst beschikbare naam en beschrijving gepubliceerd heeft (Falkner *et al.*, 2002: 142).

Sinds ik op het platteland van Bretagne woon en daar regelmatig met de hond ga wandelen, kom ik vaak exemplaren van

Fig. 2. Links: exemplaren van *E. quimperiana* onder een plastic bak, rechts een detail van links. Foto Hermann Strack.

E. quimperiana tegen, zowel levend als dood. Het is geen zeldzame soort, maar in grote aantallen kom ik ze nooit tegen. Om precies te zijn: per wandeltocht of vindplaats vind ik meestal tussen de 1 en 10 exemplaren.

Tijdens de wandelingen vind ik ze vooral op de 'talus' (de plaatselijke wallen) of aan de voet ervan. Talus zijn oude afscheidingen tussen velden en paden. In principe opgeworpen met stenen (basis) en plaggen en/of aarde, en voornamelijk begroeid met eiken, beuken en hazelaars. Op sommige plekken zijn deze talus flink met mos begroeid en met een keur aan planten waaronder bramen. Daarnaast geeft het keren van stenen ook vaak resultaat.

Dicht bij huis

Enkele jaren geleden (2016), bij het afbreken van een deel van een oude stenen muur aan de rand van mijn tuin, vond ik onder één van de stenen vijf levende exemplaren van *E. quimperiana*. Een leuke ontdekking want op mijn eigen terrein had ik ze nog niet gevonden. Maar dit was slechts de opmaat voor mijn grootste vondst.

Recent heb ik het huis van mijn buurman gekocht. Dat huis grenst pal aan dat van mij maar was niet in al te beste staat. Mijn buurman was een nogal eigenaardige man die vlak naast de ingang van mijn terrein, waar vroeger een klein huis had gestaan, zijn privé vuilstortplaats had (fig. 1). Op dit terrein van 4 x 6 m had hij de onderdelen van een halve auto gedumpt. Maar ook een twintigtal blikken verf, kleding, televisies, glazen potten, oude ramen, aarde, stenen, plastic bakken, tapijten et cetera. Aangezien hij al een paar jaar niet meer in het huis woont was dit alles met bramen en brandnetels overgroeid (fig. 1). Op de foto is de helft van het grof vuil te zien, een deel was al afgevoerd. Nu het huis van mij was had ik als eerste prioriteit het opruimen van deze stortplek en in de eerste week van augustus van 2017 ben ik begonnen alles naar het officiële stort te brengen.

Bij het opruimen vond ik Segrijnslakken *Cornu aspersum* (O.F. Müller, 1774), Zwartgerande tuinslakken *Cepaea nemoralis* (L., 1758) en Witgerande tuinslakken *Cepaea hortensis* (O.F. Müller, 1774) die ook op mijn terrein overal te vinden zijn, maar tot mijn grote verbazing ook al snel levende exemplaren van *E. quimperiana*. Onder stenen, maar misschien nog meer onder plastic bakken en plastic onderdelen van de auto, vond ik tien-

tallen exemplaren. Hoewel ik ze niet geteld heb moeten er op zijn minst wel 100 geweest zijn. Een bloeiende populatie van juveniele en adulte exemplaren (fig. 2). De schelpen zijn doorschijnend en de vlekken die te zien zijn op de foto's zijn vlekken op de mantel van het levende dier.

Dit jaar vond ik op 22 april 2020 zelfs een afgedwaald exemplaar voor mijn voordeur.

Beschouwingen

E. quimperiana is in Frankrijk en Europa een beschermde soort. Zeldzaam is hij niet en voorlopig is er geen directe bedreiging. Het feit dat het een opvallende soort is met een beperkt verspreidingsgebied (maar ook weer niet zo beperkt) zal er wel voor gezorgd hebben dat deze soort al heel vroeg op de lijst van beschermde soorten terecht kwam. Beetje rare en niet bijster gefundeerde maatregel, maar dat zie je wel meer bij natuurbescherming. In ieder geval heb ik, bij het opruimen van de vuilstortplaats, de populatie zoveel mogelijk (illegaal) verplaatst naar een nabijgelegen steenhoop in de hoop dat ze het daar naar hun zin zullen hebben.

Nooit gedacht dat de meest belangrijke vindplaats van deze soort voor mijn deur lag. Sterker nog... dat ik de conclusie moest trekken dat de voornaamste biotoop van deze soort niet romantisch klinkende 'vochtige schaduwrijke loofbossen van beuk en eik met een ondergroei van bosbessen is' (Peeters, 2017), maar eerder 'kleine landelijke illegale vuilstortplaatsen'.

Dankwoord

Mijn dank aan Ruud Bank voor opheldering over het auteurschap van *E. quimperiana*.

Geraadpleegde bronnen

- FALKNER, G., TH.E.J. RIPKEN & M. FALKNER, 2002. Mollusques continentaux de France. Liste de référence annotée et bibliographie. – Patrimoines Naturels 52, Paris: 1-350.
PEETERS, K., 2017. *Elona quimperiana* (Blainville, 1821) al gespot? – Spirula 412: 21-22.

Adres van de auteur
hermann.strack@orange.fr